

AMMATILLISET AJASSA!

11/10/2023

Arvoisa kansanedustaja

Ammatilliset ajassa -kirjeellä haluamme viestiä teille opetusalaan koskettavista ajankohtaisista aiheista, tulevaisuuden tavoitteista sekä meitä haastavista kiperistä kysymyksistä. OAO on osa Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:ta. Edustamme yli 16 500 ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulun, taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön opettajaa ja tutkijaa sekä esimiehiä.

Tavoitteemme on avata ammatillisen koulutuksen tilaa eri teemojen muodossa opettajien ja koulutuksen arjen näkökulmasta. Toivomme, että tämä auttaa teitä päätöksenteon eri vaiheissa.

Aikuiskoulutustuki

Ammatillisten opettajien kannalta aikuiskoulutustuki mahdollistaa osaamis- ja koulutustason nostamisen esimerkiksi opiskelemalla erityisopettajaksi, opinto-ohjaajaksi tai neuropsykiatriseksi valmentajaksi. Toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa opettajat suorittavat myös korkeakoulututkintoja esimerkiksi amk-
insinööriksi tai ylemmän korkeakoulututkinnon. Heillä on jo usein korkeakouluopintoja suoritettuna, mutta opintovapaa aikuiskoulutustuella mahdollistaa pakolliset harjoittelut ja tutkinnon suorittamisen loppuun. Opettajan työ itsessään on jo vaativaa. Kun siihen yhdistetään opiskelu ja perhearke, voi kuormitus muodostua liian suureksi. Oppilaitosten on jatkossakin vaikeaa saada opinto-ohjaajia tai erityisopettajia. Myös korkeamman tutkinnon suorittaminen tulee vaikeutumaan. Opiskelu tukee pitkällä tähtäimellä opettajien työhyvinvointia.

Yleisesti tarkasteltuna aikuiskoulutustukea hyödynnetään nykyisin aloilla, joissa osaajapula ja osaamisen kehittämisen tarve on suurta. Oppilaitoksissamme on runsaasti aikuisopiskelijoita suorittamassa opintojaan tuen mahdollistamana esimerkiksi lähihoitajiksi, sairaanhoitajiksi ja sosiaalityön erityisasiantuntijoiksi. Monet heistä ovat alanvaihtajia tai tarvitsevat korkeamman tutkinnon edetäkseen ammatissaan. Vuonna 2022 tuen saajista 26 % opiskeli ammatillisissa oppilaitoksissa, 45 % ammattikorkeakouluissa ja 26 % yliopistoissa. Aikuiskoulutustuen käyttäjistä yli puolet on alle 40-vuotiaita ja vain 16 prosenttia on ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneita. Aikuiskoulutustuen loppuminen tulee näkymään vähenevinä opiskelijamäärinä. Työllisyysrahaston [lisätiedot](#) aikuiskoulutustuesta päätäville.

Aikuiskoulutustuen rahoittavat lähes kokonaan työnantajat ja palkansaajat työttömyysvakuutusmaksuilla. Vakuutusperiaate tulee säilyttää eikä rahoja tule käyttää valtion budjetin paikkaamiseen. Opettajien näkökulmasta aikuiskoulutustuen lakkauttaminen on erittäin vahingollinen ja lyhytnäköinen päätös osaamista ja jatkuvaa oppimista korostavassa yhteiskunnassamme.

Ammattikorkeakoulut tarvitsevat vahvistusta

Ammattikorkeakoulujen mahdollisuus kouluttaa osaavaa henkilöstöä työelämän tarpeisiin ovat kaventuneet merkittävästi. Rahoituksen tason leikkaantuminen yhdistettynä tehtävien laajentumiseen ja opiskelijamäärien kasvamiseen ovat rapauttaneet koulutuksen laatua ja opiskelijakohtaamista.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) lisärahoituksen kohdentaminen myös ammattikorkeakouluille on perusedellytys, jotta sen toiminnan volyymia voidaan kasvattaa. Rahoitusta tarvitaan paitsi tällä hetkellä tehtävään soveltavaan tutkimukseen myös tutkimus- ja kehittämistoiminnan voimakkaaseen kehittämiseen ja osaamisen soveltamiseen koulutuksessa.

Ammattikorkeakoulut tekevät suurimman osan TKI-työstään ulkopuolisella rahoituksella. Rahoituksen hankkiminen edellyttää kuitenkin omarahoitusosuutta. Ammattikorkeakouluilta on puuttunut kansallinen tki-instrumentti. Sitä ollaan vasta rakentamassa Business Finlandin yhteyteen. Samalla uusien tehtävien toteuttamiseen ja koulutustehtävän tekemiseen ohjattu resurssi on pienentynyt voimakkaasti.

Ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta vahvistamalla saadaan lisää osaavaa henkilöstöä, tki-osaajia, parannetaan tiedon ja teknologian siirtoa alueellisissa tki-ekosysteemeissä sekä lisätään pk-yritysten kasvupotentiaalia. Ammattikorkeakoulujen ylempien tutkintojen merkitys on erityisesti pienten ja keski suurten yritysten kehittämistyössä todella tärkeää.

Työelämä tarvitsee lisää korkeakoulutettuja ja tavoitteena on nostaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrä 50 prosenttiin ikäluokasta. Suunta on päinvastainen, sillä ammattikorkeakoulujen rahoitus on nyt hallituksen päätöksillä vähenemässä, mikä johtaa aloituspaikkojen ja suoritettujen tutkintojen määrän laskuun. Erityisesti koulutusmäärät voivat laskea sote-alalla, jolla osaajapula on suuri.

Esitämme, että ammattikorkeakoulutuksen perusrahoitusta tulee vahvistaa 100 miljoonalla eurolla niin, että koulutus- ja osaamistason nostaminen on aidosti mahdollista. Ammattikorkeakoulutus tarvitsee pitkäjänteisen suunnitelman rahoitustason korjaamiseksi, sillä reaalin rahoitustason kehitys on jäänyt jälkeen jo useamman hallituskauden ajan.

Ammatillisin terveisin,
hallituksen puolesta

Lauri Hietalahti
puheenjohtaja

Jaana Antila
varapuheenjohtaja

Anna Hoffren
varapuheenjohtaja